

Broj: 03/2-05-34/09
Sarajevo, 28. 4. 2009.

IZVJEŠĆE **o posjetu Povjerenstva Republici Bugarskoj**

Izaslanstvo Zajedničkog povjerenstva za nadzor nad radom OSABiH boravilo je u radnom posjetu Narodnoj skupštini i Nacionalnoj sigurnosnoj agenciji Republike Bugarske, od 26. do 28. ožujka 2009. godine.

U posjetu su bili:

- Mirko Okolić, predsjedatelj
- Sadik Bahtić, član
- Slavko Jovičić, član
- Sadka Đonko, tajnica
- Predrag Nikolić, stručni savjetnik.

Cilj posjeta bio je uspostavljanje suradnje u području parlamentarnog nadzora nad obavještajno-sigurnosnim službama između Bosne i Hercegovine i Republike Bugarske.

Povjerenstvo je prvoga dana posjeta (26. ožujka) održalo zajednički sastanak kojem su nazočili:

- Nadka Jankova, predsjedateljica Povjerenstva za nadzor nad radom Nacionalne sigurnosne agencije Republike Bugarske
- Kasim Ismail Dal, zamjenik predsjedatelja Povjerenstva za unutarnji red i sigurnost
- Janko Jankov, zamjenik predsjedatelja Povjerenstva za obranu
- Atanas Merdjanov, član Povjerenstva za obranu.

Na sastanku su razmijenjena iskustva u radu ovih povjerenstava. Predstavljeni su modeli njihova rada, pri čemu je naročita pozornost posvećena problemima u radu povjerenstava.

Nadka Jankova, predsjedateljica Povjerenstva za nadzor Nacionalne sigurnosne agencije Bugarske, istaknula je kako je njihovo povjerenstvo nedavno osnovano i ima samo tri člana. Njegov rad propisan je skupštinskim poslovníkom.

Nadležnosti Povjerenstva vezane su isključivo uz nadzor Nacionalne sigurnosne agencije. Kako je objasnila, prije osnivanja Povjerenstva nadzor nad radom Nacionalne sigurnosne agencije bio je u nadležnosti Povjerenstva za unutarnji red i sigurnost.

Međutim, uzimajući u obzir specifičnosti rada Nacionalne sigurnosne agencije, odlučeno je osnovati novo povjerenstvo. Gospođa Nadeva pozdravila je inicijativu Povjerenstva za održavanje ovoga sastanka, izrazivši nadu da će ovo biti samo nastavak dobre suradnje.

Gospodin Kasim Dal predstavio je rad Povjerenstva za unutarnji red i sigurnost, kao stalno radno tijelo s 28 članova, a čije članstvo odražava proporcionalnu zastupljenost svih parlamentarnih skupina u Skupštini.

Kako je rekao, rad Povjerenstva odnosi se na područje zaštite osobne i javne sigurnosti, zaštite temeljnih građanskih prava, tajnih i osobnih podataka, teritorijalnog integriteta i nacionalnog suvereniteta.

Povjerenstvo razmatra izvješća koje im dostavi predsjednik Skupštine, a u radu zastupa načelo da zakonodavna vlast nadzire izvršnu, te u tom smislu vladi osim redovnih izvješća upućuje pitanja i zahtjeve iz domene svoga rada, a po potrebi može provoditi i istrage.

Osim navedenoga, Povjerenstvo dobiva informacije i od građana, ali i prateći javne medije.

Janko Jankov u svome je izlaganju podcrtao važnost rada obavještajnih službi u borbi protiv suvremenih globalnih pretnji, ali i važnost njihovog nadzora. Nazočne je upozano i s radom stalnog Potpovjerenstva za nadzor nad radom Vojno-obavještajne službe, Državne sigurnosti i Nacionalne obavještajne službe Bugarske, čiji je on predsjedatelj. Potpovjerenstvo djeluje u sastavu Povjerenstva za obranu i ima tri člana.

Povjerenstvo za obranu broji 19 članova i njegove su nadležnosti također određene skupštinskim poslovníkom.

Naglasio je složenost obavještajne zajednice u Bugarskoj, nedavnu prošlost i komunistički režim, kao i činjenicu da je parlamentarni nadzor jedan od najvažnijih čimbenika u zaštiti ljudskih prava od mogućeg nezakonitog djelovanja obavještajnih službi.

Mirko Okolić u tom je smislu naglasio kako je BiH ostvarila veliki uspjeh u reformi obavještajne zajednice, osnivajući jednu agenciju od tri ne tako davno suprostavljene agencije. Također je istaknuo veliki napredak postignut u uspostavi učinkovitog nadzora nad obavještajnom zajednicom u BiH.

Slavko Jovičić rekao je kako nema apsolutne sigurnosti u svijetu i kako kriminal ne zna za granice. Stoga je nužna i međunarodna suradnja onih koji se svojim radom bore protiv kriminala, a tu svakako spada i područje parlamentarnog nadzora.

Sadik Bahtić govorio je o povezanosti ekonomske stabilnosti i sigurnosti, kao nerazdvojnih čimbenika koji utječu jedan na drugoga. Dodao je da je u svrhu stvaranja trajne stabilnosti u regiji potrebno jačati i gospodarstvo i uspostavljati dobre ekonomske odnose zemalja jugoistočne Europe. Ukratko je predstavio uspjehe koje je BiH postigla na polju jačanja gospodarstva.

Domaćini su se suglasili s tom tvrdnjom, naglasivši da je to uspijeh na kome bi mogle pozavidjeti i neke od novih članica EU.

Na kraju je sastanka zaključeno da je zakonodavstvo jedan od najvećih problema u provođenju parlamentarnog nadzora nad obavještajnim službama, ali i nedovoljno poznavanje njihovog rada.

Nazočni su se suglasili da su upravo ovakvi sastanci dobar put za unapređenje ovoga područja kroz razmjenu iskustava u pogledu zakonskih rješenja i praksi parlamentarnog nadzora nad obavještajnim službama.

Na kraju prvog dana posjeta upriličena je svečana večera, čiji je domaćin bila Nadka Jankova.

Drugoga dana posjeta (27. ožujka) Povjerenstvo je posjetilo Nacionalnu sigurnosnu agenciju Republike Bugarske i Povjerenstvo za vanjske poslove Narodne skupštine Bugarske.

Iz Nacionalne sigurnosne agencije izaslanstvo je primio zamjenik ravnatelja Agencije, sa suradnicima.

Upoznao je izaslanstvo o radu Agencije. Nacionalna sigurnosna agencija Republike Bugarske (DANS) osnovana je u prosincu 2007. od bivših obavještajnih i sigurnosnih agencija: Vojne kontraobavještajne agencije, Državne sigurnosne agencije i Agencije za tehničko praćenje.

Agencija je odgovorna premijeru i u njezinoj su nadležnosti kontraobavještajni rad, borba protiv terorizma i organiziranog kriminala. Također je zadužena i za primjenu zakona o zaštiti tajnih podataka i postupak sigurnosnih provjera.

U svome radu DANS surađuje s drugim državnim agencijama za borbu protiv organiziranog kriminala i do sada je postigla zapažene rezultate.

Nakon što je upoznao predstavnike Agencije s radom Povjerenstva, Mirko Okolić postavio je pitanje vezano uz suradnju DANS-a i OSABiH. Na pitanje je odgovorila pomoćnica ravnatelja za

međunarodne odnose navodeći da DANS i OSABiH zajedno sudjeluju u Južnoeuropskoj konferenciji obavještajnih službi (SEEIC) te imaju priliku razmjenjivati iskustva i informacije unutar toga tijela.

Na pitanja o problemima s kojima se susreću u radu, a prije svega o negativnoj percepciji javnosti njihove agencije i nedavne incidente u kojima su sudjelovali njezini djelatnici, zamjenik ravnatelja odgovorio je kako je to složeno pitanje, imajući u vidu da je Agencija nedavno osnovana i još uvijek pokušava naći odgovarajuću strategiju za odnose s javnošću, te da nijedna agencija ne može biti imuna na mogućnosti nezakonitog rada njezinih djelatnika.

O pitanju zaštite tajnih podataka domaćini su istaknuli kako su Zakonom o zaštiti tanih podataka i Zakonom o kaznenom postupku predviđene jasne kaznene mjere za sve one koji otkriju povjerljive podatke, a kreću se od novčanih do zatvorskih kazni.

Na kraju je sastanka zamjenik ravnatelja još jednom naglasio kako mu čini zadovoljstvo što je imao priliku razgovarati s izaslanstvom Povjerenstva.

Nakon toga je izaslanstvo održalo sastanak s predstavnicima Povjerenstva za vanjske odnose Narodne skupštine Bugarske.

U ime Povjerenstva, izaslanstvo su primili članovi Jordan Veličkov i Petar Beron.

Izrazili su zadovoljstvo što mogu ugostiti izaslanstvo iz BiH. Budući da su njih dvojica članovi i Kluba prijateljstva Republike Bugarske i BiH, pomno su pratili sva događanja u vezi s BiH u nekoliko zadnjih godina.

Mirko Okolić kratko je upoznao nazočne s radom Povjerenstva, dodajući da je ovaj posjet usmjeren k jačanju dobrih odnosa dviju zemalja, kako u području parlamentarnog nadzora nad obavještajnim službama tako i uopće. Slavko Jovičić kazao je da se nalazi među prijateljima i da BiH i Bugarska uvijek trebaju održavati prijateljske odnose. Ujedno se nada da će Bugarska u idućem razdoblju podržati BiH u procesu euro-atlantskih integracija i da će se aktivno založiti za njen brži ulazak u NATO i EU.

Jordan Veličkov rekao je da je dugo godina proveo u diplomaciji te je sedamdesetih godina boravio u Veleposlanstvu Bugarske u Beogradu. Stoga smatra da je dobar poznavatelj prilika u bivšoj Jugoslaviji i da sve zemlja bivše Jugoslavije trebaju što prije ući u EU i NATO.

Uvjeren je da predstavnici Bugarske uvijek nastoje podržati BiH i njezin ulazak u EU i NATO, a to će raditi i ubuduće.

U razgovoru o iskustavima Bugarske na putu k EU, Petar Beron naglasio je da Bugarska nije najbolje riješila pitanje korištenja pretprijetnih fondova, te bi preporučio BiH da o tome naročito vodi računa. Dodao je da značajan dio sredstava nenamjenski potrošen.

Na kraju je sastanka Mirko Okolić pozvao domaćine u posjet BiH.

Na kraju posjeta izaslanstvo je obišlo i Veleposlanstvo BiH u Sofiji, gdje ih je primio N.J.E. veleposlanik Sifet Podžić.

U razgovorima s veleposlanikom, članovi Povjerenstva upoznati su s aktivnostima Veleposlanstva BiH u Bugarskoj.

**Predsjedatelj
Mr. Mirko Okolić**